

4. П'янківська Л. В. Особливості психологічної профілактики синдрому «емоційного вигорання» у працівників поліції. Журнал «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2024. № 3 (31). С. 1355–1368.

5. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських: Наказ МВС України від 06.02.2019 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text>

Селезньов Михайло Дмитрович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Юшкевич Олена Геннадіївна,
доцент кафедри теорії та історії держави та права
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Правове забезпечення евакуаційних заходів під час війни є важливою складовою захисту населення та забезпечення їхньої безпеки. В Україні питання евакуації регулюються як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Евакуація – це обов'язковий захід безпеки, спрямований на захист цивільного населення. Евакуація передбачає тимчасове переміщення людей з місць, де існує реальна загроза для життя або здоров'я, до більш безпечних територій. Вона проводиться в умовах війни, техногенних катастроф, природних катаклізмів або інших надзвичайних ситуацій. Цей захід має на меті захистити цивільне населення від небезпеки, зберегти їхні життя та здоров'я.

Конституція України гарантує право на життя і безпеку кожного громадянина, включаючи забезпечення евакуації. Відповідно до Конституції України, держава зобов'язана забезпечити захист життя і безпеки кожної особи. Це передбачає вжиття всіх необхідних заходів для запобігання загрозам, зокрема евакуацію населення із небезпечних зон. Таким чином, право на евакуацію є невід'ємною частиною конституційного права на життя.

Закон «Про правовий режим воєнного стану» визначає повноваження військового командування та органів влади у забезпеченні евакуації. Цей закон

регламентує дії влади під час воєнного стану, зокрема, щодо евакуації населення. Військове командування та органи державної влади наділені повноваженнями організувати та координувати евакуаційні заходи для захисту населення в умовах війни. Вони можуть ухвалювати рішення про обов'язкову евакуацію у разі необхідності.

Кодекс цивільного захисту України регулює питання організації евакуаційних заходів. Цей нормативний акт визначає процедури, за якими має відбуватися евакуація. Він включає правила планування, підготовки, проведення та забезпечення евакуаційних заходів. Кодекс також регламентує відповідальність органів влади та установ, залучених до цих процесів.

Евакуаційні заходи включають планування, логістику та інформування населення. Евакуація – це складний процес, який потребує ретельного планування та організації. Вона передбачає чітко розроблені плани евакуації, логістичне забезпечення (транспорт, маршрути, засоби для переміщення людей) і своєчасне інформування населення про порядок та умови евакуації, щоб уникнути паніки та хаосу.

Законодавчі акти України зобов'язують організувати безпечні умови проживання евакуйованих осіб на новому місці. Евакуація не завершується лише переміщенням людей. Законодавство передбачає обов'язок влади забезпечити евакуйованим людям належні умови для життя у нових місцях тимчасового перебування, включаючи житло, харчування, медичну допомогу та інші необхідні ресурси для безпечного та комфортного проживання.

Нормативні акти зобов'язують забезпечувати охорону матеріальних і культурних цінностей під час евакуації. У випадках загроз, евакуація передбачає також захист та збереження майна, культурних цінностей і важливих інфраструктурних об'єктів. Влада та відповідальні органи повинні вживати заходів щодо збереження історичних пам'яток, творів мистецтва, архівів та іншого майна, що має культурну чи історичну цінність.

Рішення про евакуацію засуджених та осіб, взятих під варту, приймаються військовим командуванням у співпраці з військовими адміністраціями. Евакуація під час надзвичайних ситуацій стосується не лише цивільного населення. Для осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі або під вартою, рішення про евакуацію приймаються військовим командуванням у співпраці з іншими органами. Це забезпечує дотримання законів і збереження безпеки в умовах евакуації.

Негайна евакуація проводиться у випадках, коли виникла безпосередня загроза для життя людей. Якщо ситуація вимагає негайної реакції (наприклад, обстріли, природні катаклізми), рішення про термінову евакуацію приймається миттєво. Основною метою такої евакуації є мінімізація ризику для життя людей, тому вона може проводитися без попередньої підготовки, але з дотриманням основних правил безпеки.

Гуманітарна допомога є невід'ємною частиною евакуаційних заходів. Під час евакуації людям надається гуманітарна допомога, яка може включати їжу, воду, одяг, медичну допомогу та тимчасове житло. Ця допомога необхідна для забезпечення базових потреб евакуйованих осіб та полегшення їхнього

перебування в нових умовах.

Законодавство забезпечує пріоритетний захист вразливих груп населення під час евакуації (жінки, діти, люди похилого віку). Під час евакуації особлива увага приділяється вразливим категоріям населення: жінкам, дітям, людям похилого віку та особам з інвалідністю. Законодавство гарантує їхній пріоритетний захист, оскільки вони найбільше потребують допомоги в кризових ситуаціях.

Державні органи повинні забезпечувати інформування громадян про порядок евакуації. Інформування населення є важливою складовою евакуаційних заходів. Влада має забезпечити поширення точної і своєчасної інформації про евакуаційні плани, маршрути та заходи безпеки, щоб уникнути паніки та дезорганізації серед населення.

Законодавство про статус внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні, як основа для надання допомоги евакуйованим громадянам. Внутрішньо переміщені особи – це громадяни, які були змушені покинути свої домівки через бойові дії чи інші загрози, але залишилися на території України. Законодавство України захищає їхні права і гарантує допомогу у розв'язанні житлових, фінансових та соціальних проблем, з якими вони стикаються.

Заборона на поширення дезінформації або панічних чуток, що можуть перешкоджати евакуації. Одним із важливих аспектів законодавства є заборона на поширення неправдивої інформації або чуток, які можуть викликати паніку серед населення та ускладнити евакуаційні заходи. Поширення дезінформації в умовах кризової ситуації підпадає під кримінальну відповідальність, оскільки це може завдати шкоди безпеці громадян.

Правове забезпечення евакуаційних заходів під час війни ґрунтується на міжнародних і національних нормах. Міжнародне гуманітарне право, зокрема Женевські конвенції, зобов'язує захищати цивільне населення та забезпечувати його безпеку під час воєнних дій, включаючи організацію евакуації. На національному рівні закони про воєнний стан і цивільний захист гарантують право на безпеку та визначають порядок дій державних і місцевих органів у разі необхідності евакуації. Евакуація може бути ускладнена бойовими діями, але залишається критично важливою для захисту населення.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://surl.li/gdyl>.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
4. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1052. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>.
5. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>.

6. Посібник з реалізації заходів евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій і збройних конфліктів: практичний посібник / М. В. Андрієнко, А. І. Фомін, О. М. Слущка, А. А. Слюсар, Л. В. Калиненко, Ю. М. Чайковський. Київ : ІДУ НД ЦЗ, 2022. 250 с. URL: «<https://idundcz.dsns.gov.ua/upload/1/6/1/7/5/4/9/posibnik-evakuaciini-zaxodi.pdf>»

Сіренко Яна Віталіївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Мозоль Наталія Іванівна,
доцент кафедри історії та філософії
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Європейський Союз (ЄС) є унікальним міжнародним утворенням, яке становить яскравий приклад успішного політичного, правового співробітництва та економічної інтеграції. Правове положення ЄС було сформовано на основі багаторічної еволюції його правових документів, виключно з низкою угод та договорами, такими як Маастрихтський договір, Лісабонський договір та інші.

До найважливіших рис права ЄС належать культуралізм, плюралізм, раціоналізм, динамізм, інтегралізм, професіоналізм, інструменталізм, легалізм, європеїзм. Унікальна за природою організація Європейського Союзу поєднує риси як типової міжнародної організації, так і федерації.

Право ЄС також є поєднанням рис національних правових систем держав-учасниць з рисами міжнародного права. Найбільший вплив на формування права ЄС, з-поміж національних систем, мають риси французького права (насамперед адміністративного, значною мірою також судового права) і німецького права (цивільного, господарського та торгового) [1].

У процесі інтеграції країн до Європейського Союзу одним з важливих питань є співвідношення права європейського союзу з міжнародним правом. Дане питання є доволі актуальним враховуючи унікальну природу права Європейського Союзу та можливість виникнення колізій при його співвідношенні з міжнародним.